

پاسخ تمرین های سری اول – مهندسی فناوری اطلاعات ۲

(توجه: بنده هیچ مسئولیتی در قبال پاسخ های سوالات نداشته و صرفا اقدام به جمع آوری و ویرایش پاسخ های رسیده از طرف دانشجویان کرده ام. تشخیص درستی و یا نادرستی پاسخ ها بر عهده خود دانشجویان می باشد – جمشیدی)

پاسخ سوال ۱ – کیوان اخبانی

- دوستی های اینترنتی بدون داشتن شناخت کافی از طرف مقابل
- قرار دادن عکس شخصی در شبکه های اجتماعی
- قرار دادن اطلاعات شخصی در شبکه های اجتماعی
- قرار دادن اطلاعات محرمانه بدون رمز گذاری در اینترنت
- فرستادن عکس شخصی در چت ها
- اجازه دادن به نصب برنامه هایی که اطلاع کافی در مورد آن نداریم (یا نویسنده آن مشخص نیست)
- در اختیار قرار دادن تبلت یا موبایل به بچه های کوچک
- در اختیار قرار دادن تبلت یا موبایل به بچه ها بدون محدودیت زمانی

پاسخ سوال ۲ – محمد آذری ۹۰۰۷۵۵۳

پاسخ سوال ۳ – سعید اسکندری ۹۰۰۷۸۰۳

پاسخ سوال ۴ – آیدین آگیش ۹۰۰۸۳۳۳

پاسخ سوال ۵ – شبنم امیری ۹۰۰۸۵۶۳

۱- خرید گل برای عیادت از دوستم که بیمار بود: بر حسب حس وظیفه این کار را انجام دادم بدون اینکه به نتیجه ی آن فکر کنم و اینکه شاید دوست من به این نوع گل حساسیت داشته باشد و حال او بدتر شود.

۲- کمک به شخصی نیازمند در خیابان: بر حسب وظیفه این کار را انجام دادم بدون توجه به اینکه شاید او به تکدی گری عادت کند و این کار آثار بدی در اجتماع داشته باشد.

۳- قرض دادن مبلغی پول به دوستم: این کار را بر حسب حس وظیفه در قبال دوستی که شدیداً به پول نیاز داشت انجام دادم بدون اینکه به این فکر کنم که با بدقولی او و پس ندادن پول، اعتماد من نسبت به او از بین برود.

عملی که به سبب نتایج مورد انتظار عمل است:

۱- آدم رضایت از عملکرد یک استاد و تقاضای جایگزینی استاد دیگر: عملی که شاید در ظاهر مقبولیت عام را در بر نداشت ولی بهترین نتیجه را در پی داشت و باعث پیشرفت دانشجویان شد.

۲- سپرده گذاری در بانک: با هدف شرکت در قرعه کشی و دریافت وام، مبلغی پول را در بانک سپرده گذاری کردم.

۳- تاسیس یک شرکت دانش بنیان با یک گروه کاری: با هدف کسب مهارت های بیشتر، کسب سود بیشتر، استفاده از تجربیات دیگران و ایجاد فرصت های شغلی بیشتر برای افراد جویای کار

پاسخ سوال ۶ – محمد آهنگر ۹۰۰۸۷۲۳

آنچه مشخص است این است که دنیای ما فراتر از ماده است و دیگه این که مشخص کردن نتیجه یک کار، در محدوده اختیارات ما نیست. به این دلیل اگر بخواهیم با دید نتیجه گرایی به تصمیم گیری پیردازیم احتمال موفقیت و کامیابی به اندازه احتمال سقوط و ناکامی خواهد بود.

بر این اساس بهتر، دید وظیفه گرایی در تصمیم گیری هست. به نظر میرسه در جامعه ای که متشکل از تک تک افراد هست و عملکرد هر یک از آنها به صورت مستقیم و یا غیر مستقیم در اون اثر داره، اگه هر فرد وظیفه خودش رو کامل بشناسه و به اون به طور دقیق و کامل عمل کنه، بسیاری از مشکلات برطرف میشه. که تا اینجا حق گرایی و عدالت گرایی به طور نسبی در جامعه حاکم میشه.

اگر افراد جامعه یاد بگیرند که به وظیفه خودشون عمل کنند، همین موضوع، موجب میشه فطرت انسانی اون ها خاموش نشه چون انجام کاری که به عهده یک فرد سپرده شده خودش تاثیر مهمی در روحیه ی انسانی انسان داره که باعث طراوت روح میشه و مانع از خمودگی اون میشه. ملاک های اخلاقی صحیح و دلنشین جوامع بشری بیشتر در انسان های اهل عمل به وظیفه و اهل تلاش دیده شده تا افراد سر خورده و تنبل و به همین دلیل در جامعه تلاش محور و وظیفه گرا میشه بنیان های اخلاقی رو هم جست و جو و یا پیاده سازی کرد.

در اینجا یک حلقه زنجیره اجتماعی میتونه نقش بسیار مهمی رو ایفا کنه و اون حلقه "دین" هست.

اگر یک دین که علاوه بر بعد فردی و کمال شخصی بر روی کمال اجتماعی نیز برنامه ارائه میدهد وجود داشته باشد، میتونه افراد اجتماع و در نتیجه فرهنگ اجتماعی رو به سمت حق گرایی و عدالت گرایی و اخلاق گرایی سوق بده.

چون دین باید برنامه کمال انسان رو ارائه بده و اینکه انسان یک مخلوق تک بعدی نیست و علاوه بر بعد فردی بعد اجتماعی هم دارد(و به عبارتی انسان یک مخلوق اجتماعی هست)، پس وجود این دین این مفهوم رو به اعضا میرسونه که برای رسیدن به رشد فردی باید علاوه بر خودسازی باید فعالیت اجتماعی مفید و درست داشته باشند.

در نتیجه وظیفه گرایی که در سه شاخه "حق گرایی"، "عدالت گرایی" و "اخلاق گرایی" میشه بسط اش داد رو میشه در قالب یک مجموعه منسجم تحت عنوان "دین داری" عرضه کرد و در کنار اون تمامی این سه شاخه مطرح شده و زمینه های دیگه رو در جامعه نهادینه کرد.

پاسخ سوال ۷- فهیمه بستانی ۹۰۰۹۱۰۳

پاسخ سوال ۸- مهلا پورحیدری ۹۰۰۹۴۴۳

پاسخ سوال ۹- مریم ترابی ۹۰۰۹۷۰۳

پاسخ سوال ۱۰- مجتبی جمشیدی ۹۰۱۰۳۵۳

امر مطلق کانت در حوزه اخلاق وظیفه گرا و فایده گرایی قاعده نگر در حوزه نتیجه گرایی جای دارد. از این رو در اصول اساسی با هم تفاوت دارند، اما با این حال می توان شباهت هایی بین آنها پیدا کرد.

امر مطلق کانت صورت مفهومی است که به عنوان قاعده زرین، ریشه در عمق تاریخ فکر بشر دارد. این اصل که بیشترین نقش را در تنظیم روابط اجتماعی ملل مختلف جهان ایفا نموده است و رد پای آن را در تمامی مکاتب الهی و نحله های بشری می توان یافت، در عبارت کوتاهی توسط کانت به این صورت تقریر و تبیین گردید: "تنها طبق قاعده ای عمل کن که در عین حال اراده کنی قانونی عام شود." این قاعده، همزمان زیر بنای مکتب اخلاقی مهمی قرار گرفت که به مکتب وظیفه گرایی مشهور است.

اما در فایده گرایی قاعده نظر اینگونه عنوان می کنیم که اگر کاری به قاعده تبدیل شود و هرکس در شرایط مشابه چنین کاری انجام دهد، چه رخ می دهد.

از جمله شباهت های این دو اصل می توان به این مورد اشاره کرد که تبدیل یک عمل به یک قانون، چه تاثیراتی بر روی جامعه می گذارد. یعنی قرار است عملی که از نظر فردی اخلاقی است، توسط سایر افراد جامعه نیز اجرا شود و به صورت قانونی عام درآید. حال اگر فرد در تشخیص

اخلاقی بودن عمل به خطا رود، قانون به وجود آمده نیز غیر اخلاقی خواهد بود. یعنی می توان توجه به وضعیت آینده در دو نظریه را از شباهت های بین آنها دانست.

اما تفاوت های این دو در وظیفه گرائی و نتیجه گرائی است. طبق امر مطلق کانت تمرکز ما بر عمل است و نه نتیجه آن. یعنی اخلاقی بودن عمل اولویت به اخلاقی بودن نتیجه دارد. در فایده گرایی قاعده نگر نتیجه مهم تر از راه رسیدن به نتیجه است. در فلسفه اسلامی نظریات نتیجه گرا جائی ندارند و نمی توان عملی را صرفا به دلیل داشتن نتیجه خوب، اخلاقی دانست. به عبارتی دیگر هدف وسیله را توجیه نمی کند. ما در فلسفه اسلامی این گونه عنوان می کنیم که وسیله می بایست از جنس هدف باشد. بنابراین بین تفکر اسلامی و امر مطلق کانت نزدیکی بیشتری مشاهده می شود.

پاسخ سوال ۱۱ - سپیده شفیعی پور ۹۰۱۴۷۶۳

پاسخ سوال ۱۲ - مسعود طباطبائی ۹۰۱۵۸۱۳

امر مطلق کانت بیان می دارد که چنان عمل کن که همزمان بتوانی بخواهی که عملی را که انجام می دهی یک قانون عمومی شود بدون اینکه تناقضی ایجاد کند و یا چنان عمل کن که انسان ها را هرگز صرفا به عنوان وسیله ای برای رسیدن به هدف تلقی نکنی بلکه انسان ها هدف باشند.

به بیان دیگر می توان فهمید که کانت قصد دارد بر روی این نکته تمرکز کند که حقوق هر انسانی را باید محترم شمرد لذا عملی که از یک انسان سر میزند نباید محتوی یک بدعت و یا قانون نادرست باشد چراکه دیگران از او الگو خواهند گرفت و آن را تکرار خواهند کرد لذا عملی که به عنوان قانون تلقی شود اگر درست باشد به نفع خود شخص عمل کننده است و اگر اشتباه باشد در جای دیگری می تواند موجب ضرر او شود پس با دقت بیشتری می توان فهمید کانت در فهوی کلامش اشاره بر این دارد که حق من با حق هر انسان دیگری هیچ فرقی ندارد و حقوق مجاز من یا دیگران باید به یک اندازه مورد احترام واقع شود و انسان اگر چیزی را برای خود دوست ندارد آن را برای دیگران نخواهد لذا می بینیم که کانت از جنبه خاصی قانون طلایی را به بیانی دیگر عنوان کرده است .

پاسخ سوال ۱۳ - سعید فخرانی ۹۰۱۷۳۳۳

بله - از آنجا که روابط بین دو کشور ماهیت یکسانی با روابط فردی بین مردمان اون دو کشور دارد و فقط شکل کلی تری از این روابط محسوب میشود، پس مسئولیت های اخلاقی همچنان پابرجاست.

پاسخ سوال ۱۴ - فاطمه فراتی ۹۰۱۷۳۷۳

از دیدگاه فایده گرایی، درستی و نادرستی یک عمل را تنها سنجش و ارزیابی پیامدهای آن عمل تعیین می کند، و عملی درست و الزامی است که پیامدهای بهتر و پر بارتری را به بار آورد، البته مراد از پیامدهای بهتر، پیامدهایی است که حاوی بیشترین میزان سود باشد و به ایجاد بالاترین سود و خوشی سرجمع کمک کند.

بنابراین فقط آن چیزی که بیشترین میزان خوشی را تولید می کند، به لحاظ اخلاقی، الزامی است و دیگر هیچ. در حقیقت این اصل نه فقط درباره اخلاق بلکه درباره قانونگذاری دولتمردان هم صدق می کند. هدف این قوانین به حداکثر رساندن خوشی کل جامعه است.

براساس این اصل لذت یک روستایی به همان اندازه لذت شاه اهمیت دارد، بهروزی و سعادت همه افراد، دارای ارزش برابری است. از نظر دولت، درستی و نادرستی را نباید با نتایج اعمال خاص ارزیابی کنیم بلکه باید نتایجی که تبدیل به یک قاعده عمومی می شوند را هم در نظر بگیریم. پرسش این نیست که کدام عمل بیشترین فایده را تولید می کند، بلکه پرسش این است که کدام قاعده یا قانون بیشترین فایده را تولید می کند. یک قانون و سیاست باید براساس تولید بیشترین فایده، قابل توجیه باشد. خواه در انتخاب اعمال درست، خواه در تنظیم قوانین و قواعد، فقط به حداکثر رساندن سعادت و بهروزی بشر است که دارای ارزش اخلاقی است.

درمورد تجار هم فایده گرایی وجود دارد، انسان بدنبال حداکثر کردن لذت و حداقل کردن رنج‌هاست. اصل‌بیشینه کردن مطلوبیت که فرض بنیادین تحلیل رفتار فرد مصرف‌کننده است همانند اصل‌بیشینه کردن سود که زیربنای الگوهای مربوط به تحلیل رفتار تولیدکننده و سرمایه‌گذار و پس‌انداز کننده است، نشانگر تأثیرپذیری اقتصاد از فایده‌گرایی است. زیرا لذت و رنج، وقتی لباس اقتصادی بر تن می‌کنند، مرادف با مطلوبیت حاصل از مصرف کالا و سود و زیان می‌شوند.

پاسخ سوال تحلیلی ۱ - مریم محمدی ۹۰۱۹۶۴۳

قانون جامع حمایت از حقوق معلولین

ماده ۱: دولت موظف است زمینه‌های لازم را برای تأمین حقوق معلولین، فراهم و حمایت‌های لازم را از آنها به عمل آورد.

تبصره: منظور از معلول در این قانون به افرادی اطلاق می‌گردد که به تشخیص کمیسیون پزشکی سازمان بهزیستی بر اثر ضایعه جسمی، ذهنی، روانی یا توأم؛ اختلال مستمر و قابل توجهی در سلامت و کارآیی عمومی وی ایجاد گردد، به طوری که موجب کاهش استقلال فرد در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی شود.

ماده ۲: کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی موظفند در طراحی، تولید و احداث ساختمان‌ها و اماکن عمومی و معابر و وسایل خدماتی به نحوی عمل نمایند که امکان دسترسی و بهره‌مندی از آنها برای معلولان همچون افراد عادی فراهم نماید.

تبصره ۱: وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی موظفند جهت دسترسی و بهره‌مندی معلولان، ساختمان‌ها و اماکن عمومی، ورزشی و تفریحی، معابر و وسایل خدماتی موجود را در چهارچوب بودجه‌های مصوب سالانه خود مناسب‌سازی نمایند.

تبصره ۲: شهرداری‌ها موظفند از صدور پروانه احداث و یا پایان کار برای آن تعداد از ساختمان‌ها و اماکن عمومی و معابری که استانداردهای تخصصی مربوط به معلولین را رعایت نکرده باشند خودداری نمایند.

تبصره ۳: سازمان بهزیستی کشور مجاز است بر امر مناسب‌سازی ساختمان‌ها و اماکن دولتی و عمومی دستگاه‌های مذکور در ماده فوق نظارت و گزارشات اقدامات آنها را درخواست نماید.

تبصره ۴: آیین‌نامه اجرایی ماده فوق ظرف سه ماه مشترکاً توسط وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان بهزیستی کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۳: سازمان بهزیستی کشور موظف است در چهارچوب اعتبارات مصوب در قوانین بودجه سالانه اقدامات ذیل را به عمل آورد:

الف- تأمین خدمات توانبخشی، حمایتی، آموزشی و حرفه‌آموزی مورد نیاز معلولان با مشارکت خانواده‌های معلولان و همکاری بخش غیردولتی (خصوصی، تعاونی، خیریه) و پرداخت یارانه (کمک هزینه) به مراکز غیردولتی و خانواده‌ها.

ب- گسترش مراکز خاص نگهداری، آموزشی و توانبخشی معلولان واجد شرایط (معلولان نیازمند، معلولان بی‌سرپرست، معلولان مجهول‌الهیوه، معلولان با ناهنجاریهای رفتاری) با همکاری بخش غیردولتی و پرداخت تسهیلات اعتباری و یارانه (کمک هزینه) به آنها.

ج- تأمین و تحویل وسایل کمک توانبخشی مورد نیاز افراد معلول.

د- گسترش کارگاه‌های آموزشی، حمایتی و تولیدی معلولان و ارائه خدمات توانبخشی حرفه‌ای به معلولان جهت توانمندسازی آنان.

تبصره: کارگاه‌های آموزشی، حمایتی و تولیدی موضوع ماده فوق از مشمول قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ مستثنی خواهد بود.

ماده ۴: معلولان می توانند در استفاده از امکانات ورزشی، تفریحی، فرهنگی و وسایل حمل و نقل دولتی (مترو، هواپیما، قطار) از تسهیلات نیم بهاء بهره مند گردند.

تبصره: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تربیت و بدنی و شهرداری ها موظفند کتابخانه، اماکن ورزشی، پارک و اماکن تفریحی خود را به نحوی احداث و تجهیز نمایند که امکان بهره مندی معلولان فراهم گردد.

ماده ۵: افراد تحت سرپرستی معلولان با معرفی سازمان بهزیستی کشور تحت پوشش بیمه خدمات درمانی و معلولان تحت پوشش بیمه خدمات درمانی و بیمه مکمل درمانی قرار می گیرند.

ماده ۶: یکی از فرزندان اولیایی که خود ناتوان و معلول بوده (هر دو یا یکی از آنها معلول باشد) و یا حداقل دو نفر از فرزندان آنها ناتوان و معلول باشد از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف می گردد.

تبصره: همسرانی که زن ناتوان و معلول خود را سرپرستی می نمایند مادامی که سرپرستی همسر ناتوان و معلول را بر عهده داشته باشند از انجام خدمت وظیفه عمومی معاف میگردند.

ماده ۷: دولت موظف است جهت ایجاد فرصت های شغلی برای افراد معلول تسهیلات ذیل را فراهم نماید:

الف- اختصاص حداقل سه درصد (۳٪) از مجوزهای استخدامی (رسمی، پیمانی، کارگری) دستگاه های دولتی و عمومی اعم از وزارتخانه ها، سازمان ها، مؤسسات، شرکت ها و نهادهای عمومی و انقلابی و دیگر دستگاه هایی که از بودجه عمومی کشور استفاده می نمایند به افراد معلول واجد شرایط.

ب- تأمین حق بیمه سهم کارفرما توسط سازمان بهزیستی کشور و پرداخت آن به کارفرمایانی که افراد معلول را به کار می گیرند.

ج- پرداخت تسهیلات اعتباری به واحدهای تولیدی، خدماتی، عمرانی، و صنفی و کارگاه های تولیدی حمایتی در مقابل اشتغال افراد معلول به میزانی که در قوانین بودجه سالانه مشخص می گردد.

د- پرداخت تسهیلات اعتباری خود اشتغالی (وجه اداره شده) به افراد معلول به میزانی که در قوانین بودجه سالانه مشخص می گردد.

ه- پرداخت تسهیلات اعتباری (وجه اداره شده) جهت احداث واحدهای تولیدی و خدماتی اشتغالزا به شرکت های و مؤسساتی که بیش از شصت درصد (۶۰٪) سهام و سرمایه آنها متعلق به افراد معلول است.

و- اختصاص حداقل شصت درصد (۶۰٪) از پست های سازمانی تلفنچی (اپراتور تلفن) دستگاه ها، شرکت های دولتی و نهادهای عمومی به افراد نابینا و کم بینا و معلولان جسمی، حرکتی.

ز- اختصاص حداقل شصت درصد (۶۰٪) از پست های سازمانی متصدی دفتری و ماشین نویسی دستگاه ها، شرکت ها و نهادهای عمومی به معلولین جسمی، حرکتی.

تبصره ۱: کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها، مؤسسات و شرکت های دولتی و نهادهای عمومی و انقلابی مجازند تا سقف مجوزهای استخدامی سالانه خود، افراد نابینا و ناشنوا و معلولین ضایعات نخاعی واجد شرایط را رأساً به صورت موردی و بدون برگزاری آزمون استخدامی به کار گیرند.

تبصره ۲: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است سه درصد (۳٪) از مجوزهای استخدامی سالانه وزارتخانه ها، سازمان ها، مؤسسات دولتی، شرکت ها و نهادهای عمومی و انقلابی را کسر و در اختیار سازمان بهزیستی کشور قرار دهد تا نسبت به برگزاری آزمون استخدامی اختصاصی برای معلولین واجد شرایط با همکاری سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اقدام و معلولین واجد شرایط پذیرفته شده را حسب مورد به دستگاه مربوطه معرفی نماید.

تبصره ۳: سازمان بهزیستی کشور مجاز است در قالب اعتبارات مصوب خود، صندوق فرصت های شغلی معلولان و مددجویان بهزیستی را ایجاد و اساسنامه آن را به تصویب هیات وزیران برساند.

تبصره ۴: سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور موظف است آموزش های لازم فنی و حرفه ای را متناسب با بازار کار برای معلولان به صورت رایگان و تلفیقی تأمین نماید.

ماده ۸: معلولان نیازمند واجد شرایط در سنین مختلف می توانند با معرفی سازمان بهزیستی کشور از آموزش رایگان در واحد های آموزشی تابعه وزارتخانه های آموزش و پرورش، علوم تحقیقات و فناوری، بهداشت درمان و آموزش پزشکی و دیگر دستگاه های دولتی و نیز دانشگاه آزاد اسلامی بهره مند گردند.

تبصره: آیین نامه اجرایی این ماده مشترکاً توسط سازمان بهزیستی کشور و وزارتخانه های مذکور و دانشگاه آزاد اسلامی ظرف مدت دوماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۹: وزارت مسکن و شهرسازی، بانک مسکن و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی موظفند حداقل ده درصد (۱۰٪) از واحدهای مسکونی احداثی استجاری و ارزان قیمت خود را به معلولان نیازمند فاقد مسکن اختصاص داده و با معرفی سازمان بهزیستی کشور در اختیار آنان قرار دهند.

تبصره ۱: سیستم بانکی کشور مکلف است، تسهیلات اعتباری یارانه دار مورد نیاز احداث و خرید مسکن معلولان را تأمین و به معلولان یا تعاونی های آنها و یا مؤسسات خیریه ای که برای معلولان، مسکن احداث می نمایند پرداخت کند.

تبصره ۲: سازمان ملی زمین و مسکن موظف است زمین مورد نیاز احداث واحد های مسکونی افراد معلول فاقد مسکن را به نرخ کارشناسی تهیه و در اختیار افراد مذکور و یا تعاونی ها و مؤسسات خیریه ای که برای آنان مسکن احداث می نمایند قرار دهد.

تبصره ۳: معلولان از پرداخت هزینه های صدور پروانه ساختمانی، آماده سازی زمین و عوارض نوسازی معاف می گردند.

تبصره ۴: سازمان بهزیستی کشور موظف است در قالب اعتبارات مصوب خود در قوانین بودجه سالانه و کمک های یارانه ای اشخاص حقیقی و حقوقی نسبت به احداث واحد های مسکونی برای معلولان و مددجویان اقدام و مالکیت و یا بهره برداری آنها را مطابق آیین نامه ای که سازمان بهزیستی کشور با همکاری وزارت مسکن و شهرسازی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران می رسد به معلولان و مددجویان واجد شرایط واگذار نماید.

ماده ۱۰: میزان کمک هزینه (یارانه) پرداختی سازمان بهزیستی کشور به مراکز غیردولتی (روزانه و شبانه روزی) بابت نگهداری، خدمات توانبخشی و آموزشی و حرفه آموزی معلولان همه ساله با در نظر گرفتن نرخ تمام شده خدمات و تورم سالانه مشترکاً توسط سازمان بهزیستی کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت بازرگانی تهیه و قبل از خردادماه هر سال به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۱: مرکز آمار ایران مکلف است در سرشماری های عمومی جمعیت کشور به نحوی برنامه ریزی نماید که جمعیت افراد معلول به تفکیک نوع معلولیت آنها مشخص گردد.

ماده ۱۲: سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران موظف است حداقل دو ساعت از برنامه های خود را هر هفته در زمان مناسب به برنامه های سازمان بهزیستی کشور و آشنایی مردم با توانمندی های معلولین اختصاص دهد.

ماده ۱۳: سازمان بهزیستی کشور موظف است با ایجاد سازوکار مناسب، نسبت به قیمتت افراد معلول اقدام نماید، دادگاه ها موظفند در نصب یا عزل قیم افراد معلول صرفاً از طریق سازمان مذکور عمل و مبادرت به صدور حکم نمایند.

تبصره ۱: سازمان بهزیستی کشور موظف است جهت دفاع از حقوق افراد معلول، در محاکم قضایی وکیل تعیین نموده و به دادگاه مربوطه معرفی کند.

تبصره ۲: سازمان بهزیستی کشور مجاز است در موارد ضروری جهت جلوگیری از تضییع حقوق معلولان بی سرپرست به نمایندگی از آنها در دادگاه ها طرح دعوا و دادخواهی نماید.

تبصره ۳: آیین نامه این ماده ظرف مدت سه ماه مشترکاً توسط سازمان بهزیستی کشور و وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۴: مؤدیان مالیاتی می توانند از طریق سازمان بهزیستی کشور و با نظارت آن جهت احداث مراکز توانبخشی، درمانی و حرفه آموزی و مسکن مورد نیاز افراد معلول اقدام نماید. گواهی هزینه مؤدیان مالیاتی در موارد فوق که به تأیید سازمان بهزیستی کشور رسیده باشد به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی آنان تلقی می گردد.

تبصره: آیین نامه اجرایی این ماده مشترکاً توسط سازمان بهزیستی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ قانونی تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۵: رؤسای سازمان های بهزیستی استان ها مجازند در جلسات شورای برنامه ریزی و توسعه استان و گروه های کاری آن به عنوان عضو شرکت نماید.

تبصره: به منظور کمک به اشتغال معلولان و مددجویان، رئیس سازمان بهزیستی کشور مجاز است در جلسات شورای عالی اشتغال شرکت نماید.

ماده ۱۶: اعتبار مورد نیاز اجرای این قانون از محل منابع زیر تأمین می گردد:

1. از محل اعتباراتی که دستگاه ها و نهادها حسب وظایف قانونی در قوانین بودجه سالانه منظور می نمایند.

2. از محل اعتباراتی هزینه ای و تملک سرمایه ای سازمان بهزیستی کشور که تا کنون از محل اعتبارات مذکور خدمات لازم را به معلولان ارثه می داده است.

3. از محل وجوه واصله از اجرای طرح هدفمند کردن یارانه ها در کشور.

4. از محل صرفه جوئی در هزینه های دستگاه ها، شرکت های دولتی و نهادهای عمومی که میزان سالانه آن برای هر یک از دستگاه ها و شرکت ها و نهادها را هیات وزیران مشخص می نماید.

تبصره ۱: آیین نامه اجرایی این ماده توسط سازمان بهزیستی کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲: آن تعداد و یا بخشی از مواد این قانون که نیاز به اعتبار جدید داشته باشد مادامی که اعتبار لازم از محل منابع مذکور در این ماده تأمین نگردد، اجرا نخواهد شد

تبعیض مثبت، عمل مثبت « که گاه آن را ۵ نیز نامیده اند، به گروهی از ساختارها، چارچوب ها و دستورالعمل های قانونی و اشکال اجرایی و عملی آن ها اطلاق می شود که می توانند به طور دائم یا در دوره هایی خاص به کار گرفته شوند تا یک گروه اجتماعی، سیاسی، دینی، جنسیتی و ... ویژه را از موقعیتی نامطلوب نسبت به کل جامعه مربوطه خارج کند و به صورتی شتاب یافته، امکانات رشد و شکوفایی بیش تری به آن گروه بدهند.

به طور کلی سه دیدگاه متفاوت در عرصه حمایت از حقوق افراد معلول وجود داشته است که هر یک به تناسب در برخی از اسناد بین المللی مربوط به "رفاه اجتماعی" حقوق معلولان انعکاس یافته اند. نخستین دیدگاه به دیدگاه شهرت دارد که بر اساس آن، دولت باید برای معلولان امتیازات ویژه ای در نظر گیرد تا آنان از وضعیت رفاهی، اقتصادی و اجتماعی مطلوبی برخوردار شوند و در تأمین نیازهای خود با مشکلات کم تری مواجه باشند. به دنبال عدم توفیق این رویکرد در ارتقاء وضعیت حقوق افراد معلول، رویکرد جدیدی در این عرصه ظهور کرد که بر "اصل برابری" فرصت ها استوار بود. به موجب این نگرش، دولت ها باید تمامی اقدامات تقنینی، اجرایی و قضایی لازم را به منظور برخورداری افراد معلول از فرصت های برابر با سایر افراد جامعه انجام دهند و برای نیل به این مقصود، در صورت نیاز سیاست های ترجیحی اتخاذ یا منابع بیش تری به این افراد اختصاص دهند. مجموعه قواعد استاندارد مربوط به برابری فرصت ها که در سال ۱۳۳۹ به تصویب مجمع عمومی رسید، عمیقاً تحت تأثیر این رویکرد بوده و حاوی نکات بسیار ارزشمندی در زمینه رفع تبعیض بر مبنای معلولیت است.

تحولات بعدی موجب شد که رویکرد برابری فرصت ها به صورت نگرش حقوق بشری تکامل یابد و حقوق اشخاص دارای معلولیت نیز به عنوان بخشی از نظام کلی بشر و در کنار گروه های خاصی هم چون زنان، کودکان و اقلیت ها مورد توجه قرار گیرد. حاصل نگاه حقوق بشری به حقوق معلولان در قالب کنوانسیون بین المللی مربوط به حقوق اشخاص دارای معلولیت متجلی شد که به عنوان 711 فصلنامه حقوق پزشکی سال هشتم، شماره بیست ونهم، تابستان ۱۳۱۳ مطالعه تطبیقی اصل عدم تبعیض بر مبنای معلولیت در حوزه اشتغال نخستین سند الزام آور در این زمینه از سوم مه ۱۶۶۳ لازم الاجرا شده است.

با نگاهی بر مفاد قانون جامع حمایت از حقوق معلولان ایران مشخص می شود که این قانون به میزان زیادی تحت تأثیر دیدگاه رفاه اجتماعی تنظیم شده است و در اکثر قریب به اتفاق مواد آن، صرفاً پاره ای از امتیازات برای معلولان در نظر گرفته شده است بی آن که به برابری آن ها با سایر افراد جامعه و منع تبعیض بر اساس معلولیت اشاره شود. این در حالی است که با پیوستن ایران به کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت، ایجاد تحولات کلی در این قانون و به (ویژه مقرر عدم تبعیض در آن اجتناب ن پذیر خواهد بود.

نتیجه و پیشنهادات

افراد دارای معلولیت باید از تمام حقوق و آزادی های اساسی بشر هم چون سایر انسان ها بهره مند شوند و همان طور که می دانیم یکی از حقوق اساسی انسان ها حق کار کردن و دارابودن شغل است. در صورت اعمال تبعیض در زمینه اشتغال، این افراد از دست یابی به مشاغل که واجد شرایط انجام آن هستند باز می مانند و در نهایت به استقلال و شأن و مقامی که شایسته رسیدن به آن می باشند، دست نمی یابند.

اصل عدم تبعیض به عنوان هدف کنوانسیون فوق الذکر مقرر شده است. این کنوانسیون، ارتقاء، حمایت و تضمین بهره مندی برابر و کامل معلولان از همه حقوق انسانی و آزادی های انسانی و هم چنین ارتقاء تضمین و احترام به حیثیت و کرامت ذاتی آن ها را به عنوان هدف این سند مقرر می دارد.

717/ فصلنامه حقوق پزشکی سال هشتم، شماره بیست ونهم، تابستان ۱۳۱۳

محمدعلی فرجی

در بند ۱ ماده ۵ کنوانسیون آمده است دولت های عضو باید اعمال هرگونه تبعیض بر مبنای معلولیت را ممنوع اعلام و برخورداری از حمایت حقوقی برابر و مؤثر را برای افراد معلول تضمین نمایند. بند ۴ این ماده نیز به گونه ای از اندیشه به نفع معلولان دفاع می کند. در همین راستا طبق قانون جامع "تبعیض مثبت" حمایت از حقوق معلولان، دولت مکلف است جهت ایجاد فرصت های شغلی، حداقل سه درصد از مجوزهای استخدامی دستگاه های دولتی و عمومی را به افراد معلول اختصاص دهد.

در ایران متأسفانه نه در قانون اساسی و نه در قوانین عادی (قانون کار، قانون جامع حمایت از معلولین)، هیچ اصل یا ماده ای به صراحت و به طور مستقیم به مسئله تبعیض در زمینه اشتغال معلولین نپرداخته و به آن اشاره ای ننموده است. حال آن که کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت به تصویب مجلس شورای اسلامی و تأیید شورای نگهبان رسیده است و لازم است این خلأ قانونی در اسرع وقت مورد توجه قرار گیرد و برطرف

شود؛ زیرا مبرهن است که فقدان یک مقررۀ کلی در این زمینه، راه را برای اعمال تبعیض نسبت به معلولین هموار می نماید و این امری است که شایستۀ نظام اسلامی نیست.

پاسخ سوال تحلیلی ۲ – مهدی منتظری ۹۰۲۰۴۲۳

پاسخ سوال تحلیلی ۳ – امیرحسین موسیوند ۹۰۲۰۵۸۳

پاسخ سوال تحلیلی ۴ – مهتاب نعیمی ۸۹۱۰۶۴۳